

17. 3. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Registr smluv - myšlenka dobrá, samotné provedení slabší

Zákon o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), byl ve Sbírce zákonů zveřejněn pod č. [340/2015](#) Sb. dne 14. 12. 2015 (dále jen „Zákon“). Samotné přijetí právní úpravy doprovázela od počátku dlouhá a poměrně bouřlivá debata mezi jejími zastánci a odpůrci, a to nejen v rámci samotného legislativního procesu, ale i mezi širokou veřejností.

▣ ▣ ▣ **HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI**

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Je pravdou, že doposud byly kladeny požadavky na uveřejňování smluv, na jejichž základě je nakládáno s veřejnými prostředky a majetkem, jen v relativně malé míře. Z dosavadních zákonů lze zmínit např. zákon č. [137/2006](#) Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“) či zákon č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Je zapotřebí si uvědomit, že takto uveřejněné smlouvy se nacházejí na různých místech a jejich dohledání může být problematické. Z toho důvodu byla myšlenka jednotného registru smluv žádoucí. K její realizaci přispívá i skutečnost, že současný stav elektronizace veřejné správy dosáhl úrovně, kdy většina dokumentů existuje v elektronické podobě, a tudíž jejich následné zveřejnění nepředstavuje administrativně náročný úkon.

Zákon počítá se zřízením jednotného registru smluv jako informačního systému veřejné správy spravovaného Ministerstvem vnitra, který bude sloužit k uveřejňování smluv. Tím je tedy definováno i právní a technické řešení registru, které vychází ze stávajícího portálu veřejné správy a ze stávajícího zákona č. [365/2000](#) Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých zákonů. Registr smluv bude široké veřejnosti přístupný způsobem umožňujícím bezplatný dálkový přístup. Lze konstatovat, že v rozsahu svého obsahu bude nahrazovat institut poskytování informací dle zákona č. [106/1999](#) Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), nutno ale podotknout, že v porovnání s vyřizováním těchto žádostí o informace přináší řešení administrativně mnohem jednodušší, časově i finančně úspornější a pro žadatele i povinné subjekty značně pohodlnější.

Prostřednictvím registru smluv se povinně uveřejňuje soukromoprávní smlouva, jakož i smlouva o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci, jejíž smluvní stranou je některý ze subjektů vyjmenovaných v ust. § 2 odst. 1 Zákona. Naopak tuto povinnost zákon nevztahuje na právnickou osobu, založenou dle jiného než českého práva, která působí převážně mimo území ČR. Ust. § 8 odst. 2 Zákona říká, že smlouva, na níž se povinnost zveřejnění vztahuje, musí být uzavřena písemně. Toto ustanovení považujeme za nadbytečné, neboť ze samotné povahy věci vyplývá, že uveřejnit způsobem dle Zákona je možné pouze písemnou smlouvou.

Ust. § 3 odst. 1 Zákona vymezuje obligatorní výjimku z povinnosti uveřejnění, když stanoví, že prostřednictvím registru smluv se neuveřejňují informace, které nelze poskytnout při postupu dle předpisů upravujících svobodný přístup k informacím. Pokud by se příslušné informace vyskytovaly v povinně zveřejňované smlouvě, je nezbytné je před uveřejněním vyloučit. Naopak lze toto ustanovení interpretovat i tak, že zveřejněny nebudou informace, které by si již dříve nemohl žadatel dle InfZ vyžádat. Odst. 2 téhož ustanovení následně stanoví výjimky fakultativní povahy, tedy výčet případů, kdy je smlouvu možné zveřejnit, ale není povinností tak učinit.

Uveřejnění bude dle Zákona probíhat tak, že povinná osoba, tj. některý ze subjektů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 Zákona, či druhá smluvní strana zašle správci registru smluv smlouvu k uveřejnění bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů od jejího uzavření. Zákon tak ponechává na smluvních stranách, aby si v rámci smluvního vztahu vymezily, která z nich přebere za odeslání smlouvy k uveřejnění odpovědnost.

Za stěžejní z celého Zákona považujeme ust. § 6 a § 7, která stanovují následky zveřejnění a nezveřejnění smlouvy. Dle ust. § 6 Zákona je na den uveřejnění vázána samotná účinnost uzavřené smlouvy. Výjimka z tohoto pravidla je stanovena jen pro smlouvy, které byly uzavřeny za účelem odvrácení nebo zmírnění újmy hrozící bezprostředně v souvislosti s mimořádnou událostí ohrožující život, zdraví, majetek či životní prostředí. Smluvní strany by tedy neměly zahájit plnění ze smlouvy přede dnem uveřejnění smlouvy, neboť na takové plnění by bylo pohlíženo jako na bezdůvodné obohacení smluvní strany, jíž bylo poskytnuto.

Není-li však smlouva prostřednictvím registru smluv uveřejněna do 3 měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, platí, že je zrušena od počátku. Tuto koncepci nepovažujeme za zcela promyšlenou, neboť ačkoliv není úplně snadné zavést mechanismus, který by povinný subjekt dostatečně motivoval smlouvu v registru skutečně uveřejnit, domníváme se, že toto ustanovení může v praxi vyvolat řadu problémů. Uzavření smluv, jež podléhají uveřejnění dle tohoto Zákona, mnohdy předchází zdoluhavé a časově náročné vyjednávání smluvních podmínek, jež může být na svém konci zmařeno pouhým opomenutím smlouvu uveřejnit. Nelze tedy vyloučit, že v takových případech bude druhá smluvní strana ochotna nárokovat náhradu škody, což může být časově i finančně náročné.

Porovnáme-li navíc ust. § 5 odst. 2 a ust. § 7 odst. 1 Zákona, zjistíme, že lhůta pro splnění povinnosti odeslat smlouvu ke zveřejnění je stanovena v délce 30 dnů, avšak důsledek nesplnění této povinnosti nastává až po uplynutí 3 měsíců ode dne uzavření smlouvy, tedy přibližně o dva měsíce později. Smluvní strana, která se k zajištění zveřejnění smlouvy nezaváže, tak může čekat relativně dlouhou dobu v nejistotě, zda smlouva skutečně nabude účinnosti. Na druhou stranu je zde vyčleněna relativně dlouhá doba pro zjednání nápravy druhou smluvní stranou. Lze konstatovat, že jediné opatření, v důsledku kterého smluvní strana získá právní jistotu, představuje aktivní uveřejnění smlouvy, tedy postup, kdy druhá smluvní strana též odešle smlouvu ke zveřejnění. Takové jednání však může způsobit zmatek, neboť správci registru bude smlouva k uveřejnění doručena dvakrát.

Za důležitý, ač nepřiliš vhodně formulovaný, považujeme též způsob, jakým je v Zákoně vypořádán vztah k ostatním právním předpisům, tedy ust. § 8 Zákona. Zákon v této části stanoví, že v případě, kdy je smlouva, která má být uveřejněna dle ZVZ či jiného zákona (viz § 8 odst. 4 a 5 Zákona), uveřejněna v souladu s tímto Zákonem, je tím splněna povinnost uveřejnit ji podle ZVZ či jiného zákona. Ustanovení ZVZ i jiných zákonů však i nadále platí beze změny, neboť Zákon znění těchto zákonů nemění.

Prostřednictvím tohoto ustanovení se zákonodárce snaží povinnost zveřejnění usnadnit tak, aby povinný subjekt nebyl nucen smlouvu uveřejnit dvakrát. Bez logického důvodu je však tato problematika rozdělena do odst. 4 a odst. 5 ust. § 8 Zákona. Na druhou stranu je nezbytné vyhodnotit

vzájemný vztah těchto právních předpisů, tedy Zákona a ZVZ či jiných právních předpisů. Z koncepce daného ustanovení lze usuzovat, že aplikační přednost bude mít povinnost stanovená Zákonem, tudíž bude ZVZ i ostatním jmenovaným zákonům nadřazena.

Z výše uvedených právních úvah dopadů Zákona vyplývá, že zákonodárce bude muset řadu věcí dodatečně objasnit a sama praxe dotvořit. Ačkoliv zákon není zcela šťastně formulován a některá jeho místa vyvolávají nejasnosti, lze jej v českém právním prostředí považovat za krok kupředu.

Mgr. Karel Masopust

Mgr. Renata Brychtová

[HOLEC, ZUSKA & Partneri](#)

Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 325 235
Fax: +420 296 325 240
e-mail: recepce@holec-advokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)

- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Lichevní smlouva ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2025, sp. zn. 28 Cdo 2378/2024](#)